

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Criza din Turcia.

Cele ce se petrec azi în imperiul otoman, au pus pe grele gânduri diplomația europeană. Marile puteri caută soluția multumitoare în chestiunea balcanică și nu o află. Căci de ar fi vorba numai de imperiul turcesc! Turcul a dovedit-o îndeajuns, că este incapabil de a se mai susține și în veacul luminei, iar pentru a stăpâni și pe mai departe popoarele străine, s-a pus lui în feiul cum le-a stăpânit secolii de rând, azi nu mai are nici putere nici posibilitate. Oamenii sunt în curat cu problema aceasta și nici turcul nu mai leagă multe speranțe de viitor, cel puțin ca stat european.

Popoarele cari au trăit în apropierea lui, sau în cursul secolilor au gustat din binefacerile stăpânirii turcești de bună seamă, că în vremea aceea lacrimi după el nu vor vărsa. Ca un blăstăm a venit din Asia, ca să distrugă tot ce minte și braț omenesc a ridicat pe cursul Dunării în numele culturii și al civilizațiunii. La el s'a adevărit pe deplin funestele cuvinte: „Unde calul meu calcă, iarbă să nu mai crească și urma mea foc și lacrimi să o vestească”.

Nu ne vom adânci însă în istoria turcilor, căci în momentele acestea, când interesele multor popoare sunt în joc, vrem să tacă reminiscențele pline de groază ale trecutului. Constatăm numai, că nu sunt popoare stăpânite cândva sau astăzi de turci, cari în momentele acestea când se cutremură temelii imperiului otoman, să nu-i dorească o soluție definitivă. Și chiar când soluția ar fi fatală pentru statul turcesc lacrimi de durere de bună seamă nu vor vărsa. Poate patrioții noștri mai țin la simpatiile lor speciale

turcești, fie că sunt înrudiți, fie că le-a mai făcut turcul câte un serviciu mărunț pe timpul răscoalelor. Dar dacă pentru acestea voesc să uite roadele războaielor și a stăpânirii turcești în cursul atâtor secolii din țara aceasta, fie voia lor. Istoria însă constată în aceste momente ale sguduirii unui imperiu odată atât de puternic, că pe cum există un nemezis a faptelor individuale, este și un răsbunător pentru popoarele, cari în apogeul lor au ținut a se desfăta în strigătele desperate ale celor doborâți la pământ, în vaelele celor subjugăți. Inzădar se frământă acum de câteva decenii diplomația europeană, ca să susțină statul otoman și așa bolnav cum e, soarta lui e pecetiuită. Războiul pe care îl poartă fără nici un scop și fără nici o nădejde cu Italia pentru Tripolitania, i-a dat numai prilej, ca să i-se desfunde din nou ranele cele vechi, cari și așa i-ar fi pricinuit cândva moartea.

Pe teritoriul Turciei locuiesc o mulțime de popoare creștine, cari azi au și o umbră oare-care de autonomie pe terenul bisericesc. În Macedonia locuiesc în masse compacte bulgari, cari au ecsarchatul lor bulgăresc; în Thesalia, Epir, Cornul de aur, Archipelag, sunt milioane de greci, supuși ai patriarhului de Constantinopol. Albanezii sunt o parte turci, alții creștini, dar ca popor cu trecut glorios și ca rassă deosebită au avut și până acuma situație autonomă în statul turcesc. Ceealți puțini, cari mai sunt macedo-români, sârbi etc. să nizuiesc și ei în epoca aceasta a deșteptării naționale, să-și asigure ființa lor de popor în vre-o formă oare-care pentru viitor.

Turcii dedați a fi stăpâni, a desconsidera și credința acestor popoare, remase încă sub stăpânirea lor; nu au înțeles nici glasul vremii,

nici a acestor popoare subjugate, cari nutreau aspirațiuni tot mai înaintate, în măsura în care creșteau și să întăreau frații lor liberi, scăpați de domnia turcească. Și pe când Turcia se cufundă tot mai adânc în decadentă și svîrcolire neputincioasă, pe când acasă la ea administrația și puterea de stat e o jucărie în mâna câtorva favoriți ai tronului, Bulgaria se ridică repede și își asigură toate condițiile unei consolidări economice și naționale. Grecia din sud, bazându-se pe simpatia marilor puteri și pe împrejurarea, că locuitorii statului turcesc sunt în mare parte greci, făcea pe propagatoarea ideilor pangrecești în peninsula balcanică. Iată vechea primejdie a statului turcesc, provocată nu atât de evenimentele din afară, cât mai mult de neîndesulirea popoarelor ei de altă lege. Acestă, mulțumită stăpânirii turcești, se uită toți cătră frații lor din statele învecinate.

Astfel Bulgaria vrea să încorporeze Macedonia, Grecia Arhipelagul etc. Sârbia să-și aducă acasă pe conaționali ei, Albanezii să formeze statul lor independent etc. iar turcul să-și vadă de drum, de unde a venit. Vorba e însă, că al cui să fie Constantinopolul, Saloniki, și celealalte puncte strategice de cea mai mare însemnătate pentru echilibrul european? Și ce va zice monarhia noastră, care numai dăunăzi a încorporat Bosnia și Herțegovina, când va vedea cum se extind statele slavice în sud în detrimentul ei? Și cu ce ochi va privi România la noile cuceriri ale Bulgariei, primejdiosul vecin în Dobrogea?

Orizontul diplomației europene este încărcat de grei nori și nu-i mirare, că toți se nizuiesc să pună odată capăt războiului italo-turc, până ce nu se amestecă și popoa-

rele subjugate ale Turciei în bu-buitul tunurilor.

Ministrul nostru de externe Berchtold face toate eforturile, ca să oprească primejdia unei conflagrații generale la calea jumătate. Că oare succede-i-va, aceea se va vedea în curând. Una însă este sigur: Imperiul otoman e bolnav și nu este doctor european, care să-l poată vindeca. Popoarele subjugate de turci au suferit și sufer prea mult, decât să le mai poată ținea cineva în credința statului turcesc pe vecie. Mai ales, când frații lor liberi au state puternice și înfloritoare în vecinătatea lor. Acțiunea diplomației europene și dacă va localiza focul, n'a făcut altceva, decât a amânat operația greului bolnav — a Turciei.

Episcopia de Hajdudorog. În preajma conferenței episcopicești dela Blaj, am dat libertate cetitorilor noștri să deie la iveală toate planurile, pe cari le țin ei de potrivite, spre a aduce o ușurare fraților noștri români, duși cu sila în brațele episcopiei de Hajdudorog. În același timp a trebuit să trecem în tăcere preste felurite articoli, — să ni-se ierte vorba, — foarte na-ăvi, publicați în celelalte ziare ale noastre, multe ieșite din peana fraților de dincolo, cari nu cunosc raporturile în cari trăim noi aci. Și chiar de aceea nici n'am reflectat la ele. Tuturor acestora le recomandăm acum să cetească cu toată luarea aminte articolul dlui Iorga, care și ca istoric și ca unul care ne cunoaște foarte bine, vrednicește toată

considerația noastră. Dsa a aprepțiat situația așa după cum e în realitate. Și îndată ce vom începe cu publicarea actelor, cari acum se traduc pe românește, se va convinge ori cine, că Arhieriei noștri au luat lupta dela început și vor continua-o cu aceeași tărie și mai departe, îndemnând mereu pe cei ruți din sinul bisericii noastre, să rămână și pe mai departe aceea ce au fost și până acum: Români în limbă și lege. Aceasta e singura și cea mai cuminte povață, ce li-se poate da pentru acum.

Rezoluția votată de adunările populare din Sătmar.

1. Adunarea de azi a poporului român din Sânislau (Vezend, Dindeleag) și comunele învecinate, convocată pe baza programului partidului național român din țările Coroanei Sf. Ștefan, declară unanim și cu deplină conștiință: că și ca români și ca cetățeni ai patriei stă pe baza programului partidului național român și pe această bază stând declară: că toate acțiunile politice, culturale și bisericicești le va efectui în întelesul și în conglăuire cu acel program național român, cu care în solidaritate desăvârșită vrea să opereze mai ales de aci înainte. Votază recunoștință și încredere comitetului partidului național român; cât și clubului parlamentar al deputaților partidului național român, a cărui activitate atât parlamentară, cât și extraparlamentară o privește și o urmărește cu multă mândrie și satisfacțiune națională și cetățenească.

2. Adunarea declară, că atât membrii prezenți ai acestei adunări politice și naționale, cât și toți locuitorii români ai comunelor reprezentate aici din părțile cele mai extreme a corpului poporului românesc din spre apus — au fost de vecei, și vor fi purrea români în limbă și lege și toate unel-

tile și machinațiunile permise și nepermise, cinstite și necinstite, de o tendință antipatriotică, lipsită de orice bază de adevăr, declară solemn, că va lupta cu toate mijloacele pentru conservarea vieții și a caracterului nostru românesc și religios.

3. Privind situațiunea generală politică a patriei și monarhiei, care situațiune este nu numai nefastă și în contra tuturor intereselor binepricepute a monarhiei întregi, cât și a statului nostru — aparte — și prin urmare în contra tuturor intereselor unei vieți normale; considerând, că atât guvernele de mai înainte, cât și acesta de acum cu procedurile sale nenorocite au lucrat și lucra neîncetat în contra indigențelor de viață politică și culturală, adunarea declară că: față de acest guvern are desăvârșită neîncredere.

4. Considerând tendințele guvernului actual, cât și a partidului politic din patrie, pe care se razimă acest guvern, față de momentuosul proiect al normării prin lege al dreptului electoral al cetățenilor patriei; considerând, că tot organismul civil al statelor europene se bazează după deșteptarea la egalitatea drepturilor și a datorințelor cetățenești, considerând, că este fundamentul principal și de decenii bineștipluat și formulat în programele partidului național român, adunarea pretinde: crearea și aducerea cât de grabnică a legii electorale pe baza votului universal, egal, secret, pe comune și pe baza catastrului național.

5. Considerând, că în timpul mai din urmă viața noastră religioasă, morală și bisericicească este perturbată prin unele dispoziții, nenorocite și ilegale, cari adânc taie în viața noastră sufletească, adunarea declară, că aceste dispoziții, ca unele ce jignesc drepturile noastre strămoșești și contracte bilaterale — adunarea aceasta le

FOIȚA.

LEOPOLDO ALAS.

Adio, rișca!

— Povestire spaniolă. —

Trad. de Valeriu Crișian.

(Continuare și fine).

N'a vândut Anton de Chinta vaca, fiindcă nu i-a dat nime prețul, la care ținea el. El croise un preț prea mare: cerea foarte mult, ca nime să nu-i deie prețul acela. Cine numai îl întreba, cât ceri pe vacă, auzind cât cere, injura și Anton de Chinta se mângăia cu aceea, că ei sunt de vină, dacă nu-mi pot vinde vaca, dacă rămâne pe capul meu, de ce nu-mi dau prețul dorit? eu vreau s'o vând, dar dacă nu pot!

Nici n'a putut vinde pe rișca. Astfel au plecat spre casă, mângăindu-se cu aceea, că nu e el de vină, dacă a fost slab târgul.

La răscuri lângă satul Natahogo, Anton de Chinta era cât pe aici să se întoarcă acasă fără de rișca, fiindcă un bogătan era să-i spună chiar prețul ultim: Anton de Chinta însă i-a dat una cu băta și-a luat-o la fugă după vaca care fugea acuma. Așa s'a întâmplat de Anton de Chinta n'a putut nici cum să vândă pe rișca.

III.

Din momentul acela, în care au aflat, că e rău, Rosa și Pinia n'au mai durmit peste zi.

Peste câte zile venise la ei străjarul dela curtea boerească. Voia să-i deie afară fiindcă n'au plătit mai multe rate.

Anton de Chinta a îngălbenit și plângând l'a rugat, să fie mai indulgent cu el.

Boerul însă nu mai voia să mai aștepte după bani. Vândă-și Anton de Chinta vaca cu cât va vrea, dar banii să vie, sau dacă nu îl pun în stradă cu tot calabalăcu.

Sâmbătă a mers și Pinia cu tatăl său la târg. Băiatul îi privea cu groază pe măcelari, cari își ascut deja bărzile și le ridică spre capul ei. O vânduse Anton pe rișca pe un preț destul de bun unui măcelar din Castilia, care îndată a și însemnat pe rișca.

Câtva timp a mai rămas cu ei rișca, fiindcă mai avea nește treburi. Sunând din clopot mergea încet spre casă, în urma ospelii mergea Anton de Chinta cu capul plecat și Pinia cu ochii plini de lacrimi.

Rosa, îndată ce a aflat despre nenorocirea cea mare, a căzut plângând pe gâtul ei și o ruga plângând cu hohot: „Nu ne lăsa! Nu te duce!”

— Să duce zău! — se cugeta în sine Anton de Chinta. Zilele următoare au trecut foarte greu. Și rișca știa, ce soarte o așteaptă, dar s'a împăcat cu soarta sub spe-

cie aeternitatis și tot așa de liniștită ca mai înainte rumega la iarbă, tot așa de liniștită ca și în momentul, când gazda cea nouă va ridica barda să o doboare la pământ.

Rosa și Pinia erau foarte sperați. Nu s'au mai interesat de muzica stălpului de telegraf, nici de tren, care va aduce nu peste mult pe prietinel lor iubit, pe rișca.

Vineri seara a fost despărțirea. Măcelarul castilian a venit și încă în seara aceea voia să plece la drum. I-a dat și restul. După aceea s'au dus la cârciumă să beie adălmașul. Păharul prim l'a beut cam separat, dar nu peste mult a prins curaj și i-s'a deslegat limba. A vorbit mult, foarte mult, laudând virtuțile riștei: da 2 litre de lapte; e lucrătoare; bucuros își pleacă grumazul la jug, e un animal blând, ca și un om bătrân.

Rosa și Pinia stăteau foarte supărați, unul de-a dreapta, altul de-a stânga ei. Lacrimile pluteau pe genele ochilor, o clipă încă și a pornit valul de lacrimi, când a mugit rișca. Amândoi au prins-o de gât, au netezit-o pe frunte.

Anton le-a strigat de departe:

— Dați-vă la o parte! Dați-vă la o parte, dacă vă spun! Ați plăns destul! Hei!

Dar se putea vedea de pe el, că cuvintele acestea nu le zice din inimă.

Era seara târziu. Măcelarul i-a dat una cu bățul și au plecat. Câtva vreme au mai văzut pe animalul cel cu părul alb, dar

consideră și le declară de neobligatoare pentru sine și pentru întreaga biserică națională și pretinde dela forurile atât bisericești, cât și civile, respectarea drepturilor inalienabile, la cari niciodată nu vom renunța și cere pentru garantarea acestor drepturi, înfăptuirea legii despre autonomiile bisericilor pe baze naționale!..

Academia română.

Concursuri pentru premii.

1912.

B) Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

(Continuare și fine).

21. Premiul Lazăr, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1915, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Politica agrară a României și înfrângerii ce ea a avut asupra stării economice și sociale a populației rurale. — (Deciz. 20 Maiu 1910).

Lucrarea va cuprinde:

Expunerea pe scurt a stării țăranilor înainte de 1742.

Legiuirile făcute în chestiunea țărănească dela Constantin Mavrocordat și până la Regulamentul Organic.

Regulamentul Organic în Moldova și în Țara-Românească dela 1834 până la 1847.

Măsurile luate de Guvernul provizoriu și de Locotenenta Domnească în 1848.

Legiuirile lui Grigorie Ghica și ale lui Barbu Știrbei.

Chestiunea țărănească dela 1856 până la 1864.

Legea rurală din 1864 și improprietăți ulterioare făcute în vârtutea aceleiași legi;

Aplicarea și efectele legii rurale.

Studiu comparativ între legea rurală din 1864 din România și legile de improprietăți din Ungaria, Bucovina și Rusia;

Legi de tocmeli agricole;

Legi de vânzare în loturi a bunurilor Statului;

Instituții de credit țărănești; credit agricol, bănci populare;

Legea obștiilor satești;

Răscoala țăranilor din 1907;

Ancheta agrară;

Legile cu caracter agrar din 1907 și 1908;

Aplicarea și efectele acestor legi.

Termenul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1914.

22. Premiul Lazăr, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1917, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Crustaceele din apele interioare ale României din punctul de vedere sistematic, faunistic și biologic; descrierea și figurarea tuturor speciilor și varietăților, viața lor și raporturile lor față de mediul în care trăiesc; distribuția lor geografică. — (Deciz. 28 Maiu 1912).

Termenul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1916.

23. Premiul Năsturel, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1917, celei mai bune lucrări scrise în limba română cuprinzând:

Climatografia României bazată pe observațiile până la finele anului 1910. — (Deciz. 28 Maiu 1912).

În trăsuri generale această lucrare va cuprinde:

1. Istoricul publicațiilor meteorologice și de Fizica Globului făcute în România; principalele fapte relative la clima noastră consemnate în documente și publicațiuni.

2. Descrierea climatei României cu studiul mersului diurn și anual al diferitelor elemente ce constituie clima, cu tabele ale valorilor acestor elemente; reprezentarea grafică a distribuției elementelor climatologice la suprafața României.

3. Date climaterice din punctul de vedere agricol și forestier, cuprinzând și epocile când se produc diferitele fenomene de vegetațiune.

4. Date privitoare la Fizica Globului, ca temperatura solului la suprafață și la diferite adâncimi; epocile înghețului și deșghețului Dunărei, variațiunile în nivelul apelor acestui fluviu; distribuțiunea elementelor magnetismului pământesc la suprafața teritoriului nostru și în fine sismicitatea Regatului.

5. Bibliografia climatologică și de Fizica Globului cu privire la România.

Termenul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1916.

IV. Comisuni speciale.

24. Premiul Dacia-România se va da, în sesiunea generală din 1915, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria contractului de asigurare și în special a introducerii lui în România. Deosebirea între asigurările cu prima și asigurările mutuale. Avantajele asigurărilor contra daunelor elementare în țările unde agricultura este principalul izvor de bogăție. (Deciz. 22 Maiu 1912).

„Valoarea premiului va fi reprezentată prin venitul pe trei ani al fondului de 10.000 lei în efecte oferite de Societatea de asigurare „Dacia-România“ din București și al capitalizărilor ce se vor putea face eventual, micșorat acest venit cu prelevările prevăzute de art. 35 din statutele Academiei și cu costul tiparului pentru maximum 5 coale de tipar. (Art. 2 din Regulamentul special).

după aceea n'au mai auzit, decât numai sunetul trist a clopotului.

— Adio rișca! — strigă Rosa, plângând. — Adio! scumpa mea rișca.

— Adio rișca! — repetă Pinin.

— Adio! — strigă și Anton de Chinta, serios și întors cu fața în altă parte, ca se nu vadă pe cei doi copii.

Și sunetul trist de clopot parcă repeta într'una:

— Adio! adio! scumpii mei tovarăși.

IV.

Dimineată au plecat mai de vreme pe câmpul Somonte. Acum le părea câmpul așa de lăsat și trist.

Suer, larmă. Venea trenul. Ducea boi și vaci, printre grilaj vedeau capete de boi și vaci.

— Adio rișca! — strigă Rosa, ca și cum acolo ar fi și prietena ei.

— Adio rișca! — strigă Pinin, fugând după tren. Dar s'a oprit, văzând că fuge degeaba și a căzut la gâtul surorii lui și bufnind în plâns:

— O lovesc în cap.. cu barda... Îi vor vinde carnea... O va mânca di notar... și străgiarul...

— Adio rișca!

— Adio rișca!

Și de aici înainte priveau cu mânie la stâlpul de telegraf și la tren, care poate a

dus și pe prietenul lor cel vechiu, care i-a despoiat de prietenul lor, câmpul Somonte de veselie, a lăsat pe drumuri și pe tatăl lor!

— Adio rișca!

— Adio rișca!

V.

Au trecut de atunci mai mulți ani. Pinin a crescut mare și l'au asentat. Era pe timpul războiului coaliștilor. N'au putut scăpa nici cum pe Pinin de cătănie.

El a plecat într'o seară tristă de Octombrie. Și-a luat rămas bûn dela sorioara lui în gara Gijon.

Mașina a fluerat de departe și a apărut lumina lămpilor.

Trenul a intrat în gară. Și Rosa a văzut, câți feciori sunt în cupee, cântă, chiue, sună din ghitară, ca să-și alunge durerea și plânsul.

Pinin a îmbrățișat pe Rosa, a sărutat-o, a netezit-o pe frunte, a sărutat-o iarăși și a intrat în cupeu. Oaspele nou a fost primit cu un zgomot frenetic. Dar Pinin se uita pe fereastă după Rosa, care flutura năframa. S'a trezit în el amintirea tristă și a strigat pe fereastră:

— Adio! Rosa... Adio! rișca...

— Adio! Pinin! Adio! Pinin!

A sunat clopoțelul. Mașina a fluerat și pufăind din greu a plecat. Roțile se învârteau tot mai repede și mergeau înainte.

Deja se mai vedea numai o lumină palidă, care mai apoi a dispărut.

Rosa se uita cu ochii pierduți după trenul, care ducea pe cel mai scump tovarăș a ei, partea dreaptă a sufletului ei: pe Pinin.

Îl duce... îl duce... ca odinioară pe rișca...

Pe rișca au omorît-o măcelarii, pe Pinin îl va omorî inimicul. Boerul ne-a răpit pe rișca, pe Pinin... regele!

Și Rosa a rămas singură în lumea asta mare. Fiindcă bunul lor tată Anton de Chinta este deja demult sub pământ. Singură... singură!... Acum câmpul Somonte încă e pustiu.

— Adio Pinin! Adio rișca!

De aici înainte ura tot mai mult trenul. Dar stâlpul de telegraf îl iubea. Fiindcă acest stâlp uscat aduce vești din ținuturi necunoscute, din lumi îndepărtate. Acum înțelegea vorba sârmelor: plângea stâlpul de telegraf, plângea fiindcă era singur, a rămas singur, fără de soț. Și dacă-se întâmpla câteodată de suna mai tare, sârmana Rosa auzea în sunetele acestor niște cuvinte de departe, ca și cum de departe... foarte departe i-ar striga un cuvânt cunoscut.

— Adio Rosa!... Adio rișca!

Terminul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1914.

Notă. Concurenților la această a doua serie de premii se pun în vedere următoarele articole din Regulamentul votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art. 19. Manuscrisurile se vor prezenta la concurs în termenul fixat în art. 3 (până la 31 Decembrie), fără nume de autor, purtând o deviză sau motto; ele vor fi însoțite de un plic sigilat pe care va fi reproducă deviza sau motto din fruntea manuscrisului și în care se va afla închis numele autorului. Acest plic se va deschide numai dacă lucrarea va fi premiată.

Manuscrisurile care nu vor fi scrise curat și legibil nu vor fi luate în cercetare.

Art. 21. Valoarea premiului acordat unei lucrări în manuscris se va număra autorului, numai după ce lucrarea premiată va fi tipărită.

Art. 22. Manuscrisurile nepremiate vor fi restituite autorilor, cari le vor cere și își vor dovedi proprietatea la cancelaria Academiei prin deschiderea plicului cu numele lor; manuscrisurile nereclamate în timp de un an dela pronunțarea rezultatului vor rămâne proprietatea Academiei și vor fi încorporate în Bibliotecă, în colecția manuscriselor.

LOCALE.

Producțiune teatrală în Blaj. Încercările cari aduc câștiguri sufletești și materiale totodată, sunt nu numai folositoare dar și frumoase.

Și la asta poate, că nu se va fi gândit „grupul de tineri români” care în seara de 3 Septembrie n. Marti, a aranjat o producțiune teatrală în „Hotelul Univers” din loc — și tocmai de aceea poate le-a succedat.

S'au jucat piesele „Soacra” farsă într'un act — și „O noapte furtunoasă”, comedie în două acte — amândouă bucățile de-ale neuitatului Caragiale.

În „Soacra” e vorbă de-o soacră a tânărului Alex. Peruzeanu, bărbățul lui Iuliei, a căror căsătorie s'a făcut cu învoirea Fifiinei Dna „Soacra”, care numai de trei ori a fost măritată și tot de atâtea ori, câteși trei și-a îngropat „bărbății”. Înțelesul învoirii dintre soacră și Peruzeanu era, că cei doi luați, numai cu știrea soacrei să poată fi singuri, altă dată nu.

Cu desvelirea acțiunii apoi vine tânărul Furtunescu, vechiu prieten de-alui Peruzeanu, — și un fost îndrăgostit în Fifiina, soacra lui Peruzeanu. Întâlnirea lui Furtunescu cu Fifiina aduce o întorsătură fericită și Peruzeanu cu Iulia, în loc de voiaj în străinătate preferă câteva zile la moșia lui Furtunescu și a soacrei sale.

Acțiunea e întretăcută apoi și cu personajele Victor, chelnerul și Ziza, cameristă, cari sunt eroii unui roman de dragoste.

Diletanții deși la început cam timid — dar ne-au încântat. Și în deosebi dsoara

Lucia Murășian în rolul soacrei, dl Ion Astăluș, în Peruzeanu, dl Iustin Prună în Victor chelnerul și dsoara Veturia Denghel în dragostea pentru Victor — care era nebun de iubire și nu credea, că Ziza îl iubește — au stârnit aplauze furtunoase.

Mai interesantă a fost „O noapte furtunoasă” — și tot odată suntem de părerea că a succedat mai bine ca „Soacra”, care este una dintre cele mai grele — de jucat — bucăți, de ale lui Caragiale.

„Noaptea furtunoasă” a fost urmarea schimbării Nrului 9 dela o poartă în Nr. 6.

Rică Venturiano prin aceasta, purtând dragoste cu Ziza sora Vetei, consoarta lui Dumitrache Titirică Inimă-Rea — ajunge în casa Vetei și aceștia îi declară dragoste. La aceasta ivindu-se bărbatul Vetei, Rică scapă pe-o fereastră în grădină, de unde iarăși trebuie să se reîntoarcă după ce s'a tăvălit prin câteva strămtori murdare — în fie este surprins de Chiriac, teșghetarul, de Ipingescu și Jupân Inimă-Rea. Întâmplarea se lămurește prin afurisitul de Nr. dela poartă și Titirică bate pe umăr pe Rică ca pe unul despre care a auzit că scrie la gazetă despre „sufraju universal etcetera.”

Este foarte greu a stărui în întregă desfășurarea, pas de pas, a acțiunii atât de măestrit complicată — de aceea ne-am mărginit — să arătăm numai părțile principale.

Ținem însă să amintim, că dl Traian Denghel: Rică Venturiano a întrecut toate așteptările prin rolul său executat la înălțime artistică. Ipingescu: Prună a dovedit apucături dramatice bunișoare, iar Titirică dl Ion Astăluș, Chiriac dl G. Borșan, Veta dna Miți Barna și Ziza dsoara Lucia Murășian, în diversele situații au stârnit mult haz și aplauze — fiind chemați la rampă și felicități de osteneala și grija întru executarea rolei încredințate.

Lucrurile frumoase, distractive cu foloase întrebuintate pentru scopuri filantropice — sunt nu numai spre lauda acestor încercări, ci și spre mândria noastră a tuturor.

După producțiune a urmat dans — care a durat până târziu, după miezul nopții.

Reviste.

Congresul euharistic. Luni în 9 crt. se începe la Viena serbările pentru al 23 congres euharistic. Pontificele va fi reprezentat prin cardinalul *van Rossum*. Deschiderea festivă a congresului se va face Miercuri după prânz. Vor urma succesiv diferite ceremonii religioase, acte de pietate, discursuri, prelecțiuni publice ș. a. Arhieriei noastre încă vor lua parte, dar numai ca persoane singuratică. Excelența

Sa Mitropolitul va celebra Vineri în 13. o liturgie pontificală în biserică „Am Hof”, iar canonicul Dr. Victor Szmigelski, va face tot atunci în Schotten, în grupul german, o referadă asupra sf. Euharistie în istoria bisericii unite.

Adunarea dela Odoreiu. Comitetul național a luat hotărârea de-a ține o serie de adunări populare în părțile cele mai periclităte naționalicește a Sătmarului și Bihorului. La Odoreiu în comitatul Sătmarului a fost adunarea Duminecă în 1 Sept. a. c. și a luat parte cam la șasă mii de români, dintre cari aproape jumătate de mai știau românește. Cu toate aceste însuflețirea poporului pentru cauza românească a fost atât de mare, încât chiar ceice nu știau un cuvânt românește, strigau împotriva solgăbirăului Helmecy: *Osak románul lehet itt beszélni*. Prim-pretorele însă, cu provocare, că locuitorii comitatului sunt 90% maghiari, n'a voit să încuviințeze nici o vorbire românească. Când mulțimea a devenit apoi amenințătoare s'a învoit, ca un orator să vorbească românește, iar ceilalți ungurește. Românii însă n'au cedat, ci strigară mereu că: nu ne târguim, aici numai românește se va vorbi azi. Helmeczy a fost silit la urmă ca să cedeze, după ce adunarea a decurs în cea mai deplină ordine. Însuflețirea bieților noștri români de prin aceste locuri descrie nu se poate și lacrimi vărsau cu toții că neamul românesc nu i-a lasat să piară fără nădejde, ci îi caută acasă la ei, întărindu-i pentru lupta de apărare a limbii și legii: A protestat adunarea împotriva episcopiei maghiare, pe care nu o recunosc. Un martor ne-a spus indioșitoare episoade dela adunare, cum acești bieți oameni, cari mulți și-au uitat limba lor strămoșească, s'au declarat gata a-și apăra legea până la ultima răsufelare.

Autonomia bisericii sârbești. Guvernul maghiar a suspendat autonomia bisericii sârbești, pe motivul, că în congres diferitele partide nu pot cădea de acord asupra unui proiect unitar de organizație. Lovitura aceasta uriașă a autonomiei și

Deposit de fabricate de

Linoleu.

LEOPOLD HAAS în Cluj, piața
Mátyáskirály Nr. 11.

Își recomandă următoarele mărfuri: Linoleu veritabil de plută pentru tapetarea pereților; tapete fugative pentru prânzitor; fețe de masă din pânză cerată; ștife de obdus sofe (otomane); dantele pentru credent; șurțe de pânză cerată pentru copii și dame. Articlii de gumă, suposite de așternut, cotce, păpuși, piepteni, pălării de piele, șapci (chipie), călcăie de gumă, pantofi, ghetete de gimnastică, galoși șcl. în asortiment foarte mare. —

Adresa e de moment. — Cereți Preț-curent. (41) 14—26

naționalității sârbești a avut de urmare, că a unit toate nuanțele partidelor sârbești, cari apoi au convenit în Budapesta, unde au luat hotărâri energice împotriva guvernului. Tot aci au silit și pe Tomici Iașa, ca să se retragă de pe arena politică, până ce vor putea ajunge la un rezultat mulțumitor. Adunarea altcum a votat deplină neîncredere episcopilor sârbești, pe cari îi zice complici în atentatul, ce guvernul a îndreptat împotriva sârbilor.

Noutăți.

Dar princiar. Se vestește din Sibiu, că marele mecenate Vasile Stroescu, a dăruit o sută mii coroane fondului pentru ridicarea unui nou seminar. Intr'adevăr nici un cuvânt de laudă, nu poate spune fi de ajuns marea generozitate, cu care dl Stroescu vine în ajutorul tuturor instituțiilor noastre culturale. Dumnezeu să ni-l păstreze în deplină sănătate încă mulți ani!

Intru mărirea lui Dumnezeu. Unele din multele lipsuri a bisericii gr.-cat. din parohia Hususău, de un timp încoace, din mila și dăruirea mai multor buni credincioși din această parohie, precum și din alte parohii, s'au acoperit rând pe rând. Intre lipsurile ce le mai simte și în prezente erau două foarte ardente, cari așteptau grabnică acoperire și anume: avea lipsă s. maică biserică de un lăcaș vrednic pentru prețiosul trup și sânge al Domnului Hristos, de un chivot; precum și de un potir, disc și celelalte apartinențe. Prima lipsă, — înțelegându-o — bunii creștini și spectatii domni dr. Ioan Bianu și soția sa Elisaveta, avocat în Hususău, au acoperit-o — cumpărând pe seama s. biserici — un chivot de argint de china și o pixidă de argint, aurită, în preț de 100 cor.

A două lipsă a aflat răsuneț la evlavioșii credincioși Vasile Coman și soția sa Maria, economi în loc, cari au cumpărat un frumos potir — cupa de argint, aurit, iar pedestalul de bronz aurit — și o linguriță de argint aurit, toate în preț de 137 cor. 50 fil.

Pentru aceste obiecte atât de prețioase și necesare, — cari formează podoaba s. noastre biserici — îmi țin de datorință, ca și pe această cale, atât în numele meu, cât și a credincioșilor încredințați păstoririi mele — să le aduc generoșilor donatori, mulțămitele noastre celea mai sincere.

Bunul Dumnezeu să le răsplătească însutit aceste fapte bune și nobile acoperindu-i cu bogăția darurilor sale cerești și înscriindu-le numele cu litere neșterse, în cartea vieții. Hususău la 2 Septembrie 1912. *Elie Magda*, preot gr.-cat.

Congres studentesc. La Craiova se va ținea Duminică viitoare al II-lea congres studentesc, care va dura și Luni și Marți. În jurul ședințelor vor fi felurite distracții, petreceri și excursiuni.

Vlaicu la Ibașfalău. Puțin timp ne mai desparte de ziua de 8 Septembrie când se va ține sborul lui Vlaicu la Ibașfalău. Cu toate, că terenul e pregătit pentru reușita morală și materială a sborului, totuși se desvoaltă o activitate febrilă. Satele sunt cutreerate în lung și lat de aceia, cari să știu însuflețiți de unele idei mai mărețe, și placate mari vestese românilor din cele patru colțuri ale Ardealului, că ziua de 8 Septembrie va fi zi măreață pentru românii țărnaveni.

Insuflețirea e de nedescris atât între românii țărnaveni cât și între străini. Nenumăratele epistole ce sosesc zilnic, prevestesc un succes splendid. Cu deosebire sunt înduioșetoare rândurile scrise din partea plugarilor, prin cari îndeamnă ducerea la îndeplinire a acestui lucru măreț, promițând în același timp participarea lor cu zecile de mii.

Va fi o clipă măreață, când și șoimul nostru se va avânta cu pasărea sa măiastră în sterele senine, străbătând ca fulgerul orizontul arătând bravilor stegari gloria geniului românesc.

În acele momente simțământul național se va înrădăcina și mai mult în inimile plugarilor cari amenințați în existența lor națională ca și frații lor din Sătmăr cu o ultimă sfortare zic: „dacă noi nu știm bine românește voim ca cel puțin fi noștri să o învețe“.

Lacrămile de recunoștință ce se vor ivi în ochii melancolici ai blândului țăran în clipa solemnă, va fi o nouă dovadă a trezirii mândriei naționale.

Nimeni sa nu lipsească în ziua de 8 Septembrie dela Ibașfalău, dela grandioasa manifestare de care se bucură neamul întreg.

Preoțimea noastră are o datorie sfântă să îndemne pe oameni la o participare în număr cât mai mare. Simțul național trebuie să înlocuiască celelalte griji, căci doar *Vlaicu* e român iar preoții cu crucea în frunte sunt căpitani ai oștii române. *Călător.*

Tineri distinși. Monitorul oficial al ministeriului de culte publică numele elevilor, cari au terminat cu distincțiune cursurile în anul școlastic expirat; numărul lor a fost de 755. În aceasta listă iungă descoperim următorii români: *Ioan Colbazi*, *George Telescu*, *Leonida Popp*, *Cornel Oncescu*, *Elena Muntean*, *Adrian Dărămuș*, *Augustin Câmpean*, *Ioan Suciu*, *Emil Precup* și *Avram Sedean*.

Hymen. Vasile Moody, absolvent de teologie și *Aurelia Vicaș* anunță actul cununiei lor, ce se va celebra în biserica gr.-cat din Căsniciul-de-jos, la 16 Septembrie 1912.

— *Andrieu Grecu* și *Cornelia n. Mordoccea*, cununați.

Scrintiți. Când administrația noastră se vede strinsă cu ușa își pierde dintr'una sărăta și li-se scrintesc creerii. La adunarea din Ileanda la un jandarm i-a venit rău, fiind-că banderiu feciorilor, cari așteptau pe oratori, aveau un steag albastru. Acum la Odoreu, unde avea să se țină o nouă adunare publică, în care să se protesteze contra actualii situații politice, solgăbirăului i-s'au scrintit creerii și sbierând ca un nebun, a disolvat adunarea, sub pretextul, că el neștiind românește, nu pricepe ce vorbesc oratorii. Mulțumită cuminenției conducătorilor, căci altcum era să fie vărsare de

sânge. Sărmanii nebuni și scrintiți. Ce fericită poate fi țeara cărmuită de astfel de tipuri!

Vlaicu la Oșorheiu. Din un raport ce publică „Românul“ asupra sborului splendid ce a făcut Vlaicu la Oșorheiu, ies la iveală lucruri nu prea măgulitoare pentru frații maghiari. Deși sborul acesta s'a făcut sub firmă oficială, totuși frații noștri n'au putut să înghită nodul, ce li-se puse în gât, văzând minunatele roade ale geniului românesc, față de eșecul suferit mai anii trecuți tot acolo de un aviator maghiar, care de abia a scăpat nepisat. Inchiem și noi cu cuvintele corespondentului: „Nu te duce dintre noi Vlaicule, noi te admirăm și te iubim, dușmanii noștri te invidiază! Cu ajutorul nostru ai pornit în lumea mare pe drumul tău de triumf și numai cu al nostru ajutor îți vei realiza deplin visul tău!“

Sâmbătă seara mandolonistul Simicel în sala dela hotelul „Univers“ va da un concert. Prețul de intrare: Loc rezervat 2 cor., intrare 1 cor.

Iată ce scrie „Drapelul“ din Lugoj, despre concertul Simicel. Joi seara a concertat artistul în mandolină Simicel în sala „Concordia“. Dela *Pablo Casals* încoace nu ni-s'a dat artă mai desăvirșită, d. Simicel a cântat piese grele b. o. *Serenada* lui *Drdla*, *Legenda* lui *Wieniawsky*, *Cântecul Țigănesc* al lui *Sarasate* atât de ușor, interpretarea lui este atât de intimă, încât nu am putut simți deloc greutatea tehnicii. Mi-se părea că este o jucărie cântecul d-lui Simicel. *Taine Hippolite* zice că arta se începe acolo unde artistul nu mai are a se lupta cu tehnica. D. Simicel ne-a făcut să pricepem în fine lucrul acesta. Pentru d-sa compozițiile interpretate la concertul de Joi nu au fost ceva fix, a știut să le îmbrace în haina individualității sale.

În fine am avut ocaziune a-l cunoaște pe dl Simicel și ca compozitor de prima forță. Dsa ne-a adus motive de o putere elementară din tezaurul muzicii noastre naționale. Aceeas putere ca și în ecorul lui *Böklin* și al fratelui său în principiile artei, marele *Wagner*, întemeietorul curentului muzicii naționale. Acest curent își are azi și la noi roadele și dl Simicel este cu dreptul un apostol de seamă al muzicii naționale românești. Aceasta este baza, pe care suntem îndreptățiți a cere, ca publicul românesc să-l sprijinească după cum i-se și cuvine.

Marile manevre ale armatei austro-ungare, ce se desfășură în partea de meazăzi a țării se fac cu cele mai moderne aparate de războiu. Arhiducele *Franz Ferdinand* la 8 crt. va pleca din Viena și va sosi a doua-zi la *Mezőhegyes*, unde va lua cuartirul.

O groaznică explozie. Lângă *Brescia*, în urma exploziei unor materii explozibile — o fabrică întreagă s'a prăpădit. Au căzut victime mai mulți oameni-muncitori, între cari și directorul acelei fabrici.

Sub vagonul expresului de Orient — din România la Paris. La sosirea expresului de Orient în gara din Paris, a fost aflat sub un vagon, un individ, — carele a mărturisit, că e din România, îi zic *Josef Gabler* și a vrut să-și vadă fratele, care se ține în Paris.

Rubrică medicală.

Unele sfaturi medicale pentru tinerile mame asupra modului cum trebuie să-și îngrijească și alimenteze copiii.

(Continuare).

Somnul. Nu numai în primele zile copilul nu are alta treabă decât se mănânce și să doarmă; nu, ci și în tot timpul primului an somnul nu este trebuitor numai în timpul nopții, ci afară de aceasta și de mai multe ori în timpul zilei — mai ales după-ce mănâncă, pentru-că acțiunea importantă a digestiunii să se poată îndeplini fără pedecă. Mama să ferească copilul de ori-ce deranjament, de ori-ce zgomot acut. Se întâmplă ca să fie nevoie de a se trezi copilul pentru o cauză urgentă, aceasta să se facă cu înțelul și cu băgare de seamă.

Să nu se lase niciodată pisici în camera de culcare, fiind-că s'a întâmplat că aceasta să se culce pe copil și să-l înăbușe. Când muma are trebuința să se ducă undeva, să aibă grije de a însărcina pe cineva ca să vadă din timp în timp ce face copilul și să-l supravegheze.

Baia. În timpul primului an (când copilul se murdărește aproape în fiecare minut) să se scalde zilnic. Nu putem insista îndeajuns asupra curățeniei pielii care trebuie să se facă cu îngrijire și cu de-amănuntul, fiind-că prin piele să eliminează multe materii vătămătoare. De aceea trebuie să ținem cât se poate de curat acest filtru natural. În chipul cel mai practic să procedeză după-cum urmează:

Baia să se facă înainte de prânz; căldura apei 26 la 28° Reamur (33—35° Celsius) este a se măsura cu termometrul și nu a se aprecia cu mâna sau cu cotul, precum obicinuesc doicele dintr'o rea deprindere. De fapt multe persoane nu pot să aprecieze o temperatură nici aproximativ și astfel fac baia ori prea caldă ori prea rece. Cumpărarea unui termometru nu însemnează decât o prea mică cheltueală. Să se întrebuițeze numai săpun neutral de copii dela farmacie sau droguerie (cel mai bun este săpunul de Marsilia), niciodată săpun parfumat. Dacă copilul este bine scaldat să se pue repede într'un cearceaf și să se frece cu băgare de seamă până la uscare. După aceea poate să fie supus unei a doua fricțiuni, dară de data aceasta cu spirt de drojdie, numit „Franzbranntwein“, sau cu esență de alcool aromatic, spre exemplu de livanțică și rosmarin.

Copilul se udă adese-ori în timpul zilei. Noi îl spălăm întotdeauna cu apă rece (temperatura camerei) și nu găsim nici un rău de a face aceasta și înainte de a-l culca. Firește că spălătură trebuie să se facă repede și apoi copilul uscat bine.

Cântăritul copilului. Fapt necunoscut multor mame este că greutatea copilului scade în cele dintâi zile ale vieții. Greutatea normală de 3000 și 3500 grame scade cu 200 și 200 grame, ca după opt până la zece zile să se retrăpăze iarăși, după care creșterea progresează regulat. Cea mai bună dovadă pentru prosperarea copilului o prezentă pe lângă bunăstare vizibilă și a funcțiunii digerării, creșterea continuă a greutatei corpului. Copilul să se cântărească odată pe săptămână la o zi anumită și în totdeauna cu stomacul gol. Se pune învelit în scuteț într'o balanță de copii și se cântărește precis

până la gram. Rezultatul se notează. După aceasta cântărim îmbrăcămintea și scădem greutatea din rezultatul obținut. Astfel obținem greutatea netă pe care o trecem regulat dimpreună cu data, în tabela de cântărire care este adăugată la fișitul acestui tractat. Noi punem mare valoare pe notarea exactă a cântăririlor. În casuri de boală, medicul găsește în aceste indicațiuni prețioase și poate să tragă și mai târziu explicațiuni utile. Tabela următoare cuprinde cântărirea a numeroși copii și arată sporirea greutății pe săptămână în termen mediu:

Spor de greutate săptămânal.

În 1-a lună (a 2-a până la 4-a săpt.)	= 102 gr.
„ 2-a „	= 182 „
„ 3-a „	= 154 „
„ 4-a „	= 164 „
„ 5-a „	= 136 „
„ 6-a „	= 140 „
„ 7-a „	= 139 „
„ 8-a „	= 108 „
„ 9-a „	= 105 „
„ 10-a „	= 76 „
„ 11-a „	= 72 „
„ 12-a „	= 58 „

Aceste bine înțeles sunt numai cifre medii.

La finele primului an copilul cântărește 8500 până la 9500 grame. Mușchii și oasele lui să întăresc și se formează în acest timp. Cătră luna a 6-a copilul încearcă deja să se scoale; cătră luna a 9-a poate deja să șearză și la finele anului de obicei începe să umble.

Creșterea dinților are loc dela luna a 7-a în pause, astfel că un copil sănătos are deja toți cei 20 dinți de lapte, fără dureri și fără greutate, la etatea de 2—3 ani. Se ivesc însă în timpul creșterii dinților cu toate aceste, cataruri, vărsături, crampe sau alte simptome morbide; apoi se nu credem că așa trebuie să fie în timpul creșterii dinților, ci să consultăm numai decât un medic. Pentru-că tocmai prin întârzierea ajutorului medical potrivit se provoacă consecinți îngrijitoare. Epoca ivirii celor dintâi dinți la diferiți copii este foarte variabilă. În general are loc cam în următoarele intervale:

Cei 4 dinți mijlocii inferiori în a 7-a până în a 8-a lună. Cei 4 dinți mijlocii superiori în a 7-a, 9-a și a 11-a lună. Cele 4 dintâi măsele mici în a 12-a, 15-a și a 18-a lună. Cei 4 dinți căinești în a 16-a, 20-a și a 24-a lună. Cele 4 măsele mici din urmă în a 20-a, 24-a și 36-a lună total 20 dinți de lapte.

În prima perioadă viața noului născut este mai vegetativă, asemănătoare plantelor, mărginită în: mâncare, digerare, dormire. Cu toate aceste se trezește deja facultatea simțului pentru impresiuni esteriore și dorința de-a se juca.

Alăptarea copilului. Cea mai bună hrană pentru noul născut este incontestabil laptele de femeie; neîntrecut nutriment pe care l'a prevăzut mama natură. Acest lapte conține toate acele elemente cari acționează creșterea fără a îngreua stomacul. Nici o altfel de hrănire, în primul timp, nu se poate compara cu aceasta, care este cea mai perfectă. La început se dă copilului țiftă ziua la fiecare două ceasuri, iar noaptea de două-ori. Indată-ce are putere de a suga virtos, sporește scurgerea laptelui, așa că în curând

se dă țiftă numai la 2½ ceasuri și noaptea odată; mai târziu la intervale încă mai mari.

Este necesar ca țiftă să se golească bine la fiecare alăptare. Dacă aceasta nu se face prin copil, să se întrebuițeze pompe aspirante, fiind că altfel se întâmplă ușor inflamațiuni. După sugere să se spele gura și gingiile copilului cu apă căldică curată. Sfărcurile țiftă să se ștergă numai cu apă proaspătă și cu rachi de drojdie (Franzbranntwein) pentru a le face rezistente și a evita crepăturile.

Supraincercarea stomacului. Adese-ori copilul este prea lacom, sugă prea repede și prea mult. Stomacul se supraîncarcă și „preamultul“ se eliminează pur și simplu prin debordare. De aceea mama ar trebui să nu lase să sugă prea repede, nici prea mult. După alăptare se culcă copilul cu totul domol pe pat, unde va adormi curând foarte liniștit, fără legănat și purtat în brațe.

Demn de știut este că mulți copii respiră o cantitate oare-care de aer când sug. Dacă-i culcăm apoi, le rămâne în stomac acest aer, și deranjează și îi umflă până-ce țipă, fără a adormi. Pentru a evita aceasta, este de ajuns a ridica copilul sus o clipă după alăptare (câte-odată chiar în timpul alăptării.) Aerul pătruns este evacuat printr'unul sau două sughiuri șgomotoase, după cari se poate culca copilul.

Dr. V. H.

(Va urma.)

Partea Literară.

Noaptea sf. Bartolomeu.

După **BOLANDEN.**

Trad. de **Aurel B. Gajia**, profesor.

(Continuare).

— Din celea trei acuze nu neg nici una, zise cu glas blând. — Mi-am botezat băiatul Carol fiindcă așa îl chiamă pe tatăl său, iar Francisc pentru-că e numele nașului său. Asta nu poate fi păcat înaintea lui Dumnezeu, fiindcă e un lucru tare inocent. Hainele îmi sunt pestrițe fiindcă asta stoff e tare și trainică, ceace e lucru principal. — Cum ar fi păcat înaintea lui Dumnezeu, când eu port vesminte ieftine și trainice? — De sigur nu! Fiecare trebuie să se cugete, ca să trăiască mai ușor, căci traiul e scump. A treia-oară am păr lung, pe care mi-l împletesc și așez cinstit pe cap, ca să nu fiu, ca o femeie blăstămată. — eu sunt de vină, că mi-a crescut părul așa lung și că îl port cinstit pe cap.

Cățiva dintre hugenoți au început să rîdă de vorbirea asta de apărare. Fețele bătrânilor și a predicatorilor însă s'au făcut serioase.

— Margareta Freban! zise Nonpar. Nu să ține de tine să judeci ce-i permis și ce nu, ce e păcat și ce nu, ci lucrul asta compete bisericii. — Ascultă ce zice sf. sinod: „Pe acela, care pune băiatului său două nume sau îl numește Ioan botezătorul, trebuie pedepsit aspru. Asemenea să o pățască și acela, care din părul său face lucru de scandal înaintea oamenilor sau în îmbrăcămintea urmează moda. Dacă însă nu se supune atunci i-se deneagă primirea sacramentelor. Tu Margareta Freban, ai lott

deja făcută atentă! Și pentru că ai rămas nepăsătoare, pe baza hotărârilor sfântului sinod din Saumur, trebuie să-ți aplicăm alte pedepse.

Apoi a tăcut și s'a sfătuit cu ceilalți membri ai forului judecătoresc.

— Ascultă! Noi am judecat conform hotărârilor sf. sinod. După ce ai rămas renitentă și după ce ți-s'a spus ți comunicăm judecata noastră: Vei fi exchisă să primești sf. cuminicătură până când nu te vei îndrepta și te vei supune iarăși legilor bisericești.

Excomunicarea peatru ea nici n'a fost o pedeapsă simțitoare. S'a reintors la mulțime cu zimbet pe buze.

— Teodor Mollin! a strigat Mompar. La masa neagră s'a apropiat un tânăr serios și bineimbrăcat.

— Ești acuzat de nou, că duci o viață necinstită înaintea lui Dumnezeu — a zis predicatorul. Deja de douăori ai fost pedepsit cu bani și lipsit de a primi sf. cuminicătură. Și totuși nu te-ai îndreptat. N'ai încetat a strica și pe alții înaintea lui Dumnezeu. Te-am tot cruțat până acum. — Noi însă nu mai putem suferi ca tu un maestru de joc și pe viitor să ne strici peții din credincioșii noștri.

— Pardon, cinstitilor. Permiteți ca în câteva vorbe să mă apăr și eu. Măestria mea nu e păcat, ci o artă și chiar și în biblie se amintește de ea. Astfel în cartea Regilor citim, că David, care atât de mult a plăcut lui Dumnezeu, a jucat și el înaintea scriului legii. — Așa dar, dacă eu pe aleșii lui Dumnezeu din împrejurarea St. Denis-ului i-am învățat, aceea ce a făcut și regele David, nu poate fi păcat înaintea lui Dumnezeu, ci din contră un lucru plăcut.

Fetele judecătorilor s'au aprins de mânie la auzul vorbirii de apărare.

— Cum vii dta Teodor Mollin, ca trecând peste toate hotărârile și decisiunile sinoadelor sfinte să te refugiezi sub scutul bibliei? — l-a întrebat președintele încrindându-și fruntea.

— Cum poți fi așa mizerabil, zise un alt predicator — de încerci să explici sf. scriptură? Cine-ți dă putere, ca să interpretezi biblia în contra noastră și a sinoadelor?

— Aceasta putere mi-o dă însuș dreptul de interpretare a bibliei protestante, a răspuns magistrul de joc.

— Anticrist! a strigat Samuil Caleb.

— Fiul mamonului, a strigat un alt predicator. Afară cu fiul lui Belial, — afară cu sodomiteanul din satul sfinților.

— Contra titulelor dtale, îmi țin de datorință să protestez. Eu nu sunt nici drac, nici fiul lui Belial și nici sodomitean, ci sunt un bun protestant.

— Taci Teodor Mollin! zise președintele. Cuvintele dtale seamănă cu sisăitul șerpilor, volesti cu ele să corumpi și pe alții. — Chiar pentru aceea taci și-ți ascultă sentința.

Predicatorul și bătrânii s'au ridicat. Stăteau în jurul mesei, ținând mâna pe biblie.

— În numele Tatălui și a Fiului și a Spiritului sfânt, încep președintele într'un ton răpătoresc. — Având în vedere celea scrise de sf. Evanghelie și hotărârile sf. sinod, noi, pe Teodor Mollin, magistrul de dans și excomunicăm din sânul bisericii și îl anatematizăm.

— Amin — amin! au răspuns bătrânii. Insoțit de priviri compătimitoare, excomunicatul s'a depărtat din biserică.

În vreme ce ceilalți s'au așezat pe scaunele lor, Mompar a rămas sus privind la efectul ce l-a produs la citirea sentinței asupra publicului.

— Fraților vă îndemn să țineți poruncile lui Dumnezeu. Să nu credeți, că legile bisericii noastre sunt aspre, ci din contră sunt foarte domoale. — Ascultați numai cu câtă gingășie apăra Calvin, omul lui Dumnezeu, pe locuitorii orașului Genf, de răutatea oamenilor din lume. — Acela, la care să găsește vre-un chip catolic, e pedepsit cu bani, — ori de ascultă misa, fie și numai din curiozitate, ori își petrece prietinel la crismă, cel care sosește târziu la predică, să pedepsește cu bani și cu închisoare. Celce injură trebuie să stea de dimineața până seara legat de lemnul de rușine. Cel care injură pe Dumnezeu, e ars de viu. Urmarea acestora e că comunitatea din Genf e pildă vie tuturor celorlalți. Pentru aceea vă atrag atențiunea să fiți cu minte!

Apoi a tăcut. Privirea și-a ținut-o asupra contesei și a marquis-ului.

— Am ajuns în sfârșit la cea din urmă împlinire a datorinții noastre, a început de nou. Blanca Autremont, care a fost prinsă și de prezent e în fața noastră, e acuzată cu păcate sângeroase și că ar fi părtașe la omorul săvârșit la Dubourg.

Mai înainte de ce președintele ar fi terminat cu citirea acuzei și cu aducerea sentinței, marquis-ul se ridică sgomotos de pe scaun și pășeste înaintea mesei.

— Eu sunt marquis-ul Hugo Riviere, admiralul lui Coligny. Azi nobila Blanca Autremont e sub scutul meu, eu sunt apărătorul ei, vreau să văd cine cutează să aducă așa acuze mișelești în potruva ei?

Încet s'a ridicat și Caleb.

— Acuzatorul sunt eu! Acuza nu-i mișelească, ci e o acuză bazată! Contesa Blanca e în strinse legături de preținie cu papistașul Dubourg și a sedus pe fata aceleia, sub pretext că e guvernanta ei. În felul asta a voit să scape cu fuga. Întreb acum nu stă așa lucrul?

Domnișoara stetea liniștită.

— E fapt — mai departe, — că contele Artur Autremont, moșul Blancei a fost aliat cu papistașii și lângă Dubourg ne-a atăcat oastea noastră din care a măcelărit câteva sute. Cum să rămână, deci, nerăsunată uciderea soților noștri? Au nu auziți cum sângele nevinovaților strigă după răsunare?

În naia bisericii se auzi un murmur înăbușit.

— Răsunare, răsunare! — strigau hugenoții.

La auzul acestora Blanca a început să tremure de frică.

— O acuz și ca pe o idololatră papistașă — continuă Caleb — asupra căreia se va dicta sentința de moarte. Au nu îngenuchiă înaintea chipurilor cioplite? Nu e papistașă? Să spună dânsa.

S'a făcut liniște. Blanca și-a șters fruntea de sudorile, cari cădeau în picuri mari de mărgele.

— Vedeti, nu cutează să nege! Deci e vrednică să moară! — a zis Caleb.

— Vrednică de moarte! — au strigat și ceilalți predicatori și bătrâni din senat.

— Vrednică de moarte, murmurau hugenoții.

— Încet — încet — a strigat marquis-ul. De mânie n'a putut să-și continue vorbirea. A făcut un semn cu mâna și până ce s'a recules, în localul de adunare a domnit o liniște adâncă. — Ascultați și vă însemnați bine ce vă spun! — Începu marquis-ul într'un ton amenințător. — Sentința voastră o puteți executa numai dacă mă veți executa pe mine mai întâi, eu sunt admiralul lui Coligny. Sângele meu va provoca la răsunare pe acest nobil. Moartea mea va cauza moartea voastră, iar St. Denis va fi prefăcută în ruină.

Amenințării acesteia i-a urmat o liniște mortală.

— Vă întreb apoi, pe ce bază și cari legi sunt acelea, cari pe nobila contesă o judecă la moarte? chiar și în cazul când e papistașă?

Predicatorii arătau cu mâinile la biblia pe care o răsfoia Mompar.

— Nu noi, ci Dumnezeu ți va răspunde — au zis ei. Ascultă ce spune biblia: „Dacă Dumnezeu ți dă pe mână pe Amorei și pe Cananieni și pe ceilalți idololatrii, ucide-i până la cel din urmă. Nu te alia cu ei și nu-i cruța. Dărâmați-le altarele și idolii lor, și chipurile cioplite ale lor le ardeți“. Dacă așa ceva însuș Dumnezeu demândă, cum de mai întrebă dle marquis, că papistașă Blanca pe baza căror legi e judecată la moarte?

— N'ai chiar răspuns la întrebarea mea — zise Hugo. — Celea ce mi-le-ai citit sunt poruncile lui Dumnezeu, date iudeilor în contra păgânilor. — Noi nu suntem iudei și contesa de Autremont nu-i păgână.

— Filozofia dtale nu ajută nimic, a zis unul dintre predicatori. Calvin e omul lui Dumnezeu, iar învățacelul lui, distinsul Beza a repetat mai de multeori cuvintele: pe papistași trebuie să-i conziderăm de idololatrii.

— Gruet și Jervet și alți mulți n'au fost papistași? Și cu toate aceste Calvin nu i-a ucis sau i-a ars? Chiar pentru că au fost papistași — a răspuns Mompar.

Marquis-ul sta surprins.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

O vișoară piesă populară în 3 acte de *Octavian Prie* (pag. 99). Se află de vânzare la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj și costă 60 fl. plus 10 fl. porto.

La mormântul Metropolitului Atanasie Anghel întemeietorul Unirii cu Roma, discurs rostit de Dr. E. Dăianu, Blaj 1912.

De vorbă cu sătenii. Gânduri și îndemnuri. De Alexandru Lupeanu, editura și tiparul „Carmen“ Petru P. Barițiu, 1912. Pagini 140. Prețul 70 fileri cu porto cu tot.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.
Redactor respons.: AUGUSTIN GRUȚIA.

Săpunul-cosmetic

desinfectant Szt. László

din Cluj (al lui Heinrich), ajuns acum la renume mondial, e o adevărată comoară la casă. Este un prezervativ sigur împotriva boalelor infecțioase. Afară de aceasta, pe lângă substanțele sale distinse, de a ridica fineța pielii, prin mireazma sa de tot aleasă a devenit un articol cosmetic de primul grad.

Se poate căpăta pretotindine. Prețul unei bucăți e 70 fileri.

(69) 10-?

Cadou de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj*. — Prețul freat 220 cor.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la *Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj*. — Prețul tabloului cor. 150 fil.

Concurs. (93) 3-3

Diracțiunea însoțirii economice „Plugarul” din Blaj, publică concurs la postul de conducător-contabil. Cei-ce doresc a fi aleși, vor avea să dovedească cu certificate, că pot să conducă comptabilitatea și corespondința independent. Vor fi preferiți cei cu calificare și în ale economiei.

Leafa celui ales va fi 2000 cor. anual și 400 cor. bani de cortel.

Postul este de-a se ocupa îndată după alegere. Cererile să se înainteze direcțiunii până la 12 Sept. n. inclusive.

Diracțiunea.

A v i z!

Caut o doamnă singuratică ori domnișoară română greco-catolică pe mai mulți ani, „ca ajutătoare pe lângă Doamna casei în conducerea casei și îngrijirea alor trei prunci mici”. Să recere posederea limbei română și eventual germană. Va avea să conducă: bucătăria și toate afacerile casnice cu concursul unei servitoare. Remunerația: cor. 24 lunar, chirie separată și proviziune, — spesele călătoriei după funcționare de 1/2 an, se vor restitui. — Ofertele cu portret sunt a se adresa: la **Augustin Maior** farmacist în Kistelek (comitatul Csongrád). (94) 1-3

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeestilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania”

SIBIU

Strada Cismădiei 1-5. Edificiile proprii.
recomanda

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911	K.	5,275,798-28
Capitale asigurate pe viață achitate		5,146,556-36
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1911	foc	127,763,744-
	vieată	10,981,322--
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor.	2,520,492-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5. 87-?)